

№ 14/03-90

«21» август 2020 у. г.

Ўзбекистон Республикаси
Бош прокурори
Н.Т.Йўлдошевга

ДЕПУТАТЛИК СЎРОВИ

Хурматли Ниғматилла Тўлқинович!

Сайловчиларнинг ОАВ ва ижтимоий тармоқлар орқали билдираётган кўплаб таклиф ва шикоятларини инобатга олиб, Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг бир гуруҳ депутатлари томонидан Монополияга қарши курашиш қўмитаси раисига “UZAUTOMOTORS” АЖ томонидан “Рақобат тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ва соҳани тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатлари талабларига риоя этилиши, шу жумладан ишлаб чиқарилаётган автомобиллар таннархи шаклланиши ва нарх қўлланилиши асослилиги юзасидан олиб борилган ўрганишлар бўйича депутатлик сўрови юборилган эди.

Ўз ўрнида Монополияга қарши курашиш қўмитаси томонидан ваколат доирасида “UZAUTOMOTORS” АЖда ўтказилган текширув яқунлари бўйича қонунбузилиш аломатлари аниқланганлиги сабабли иш қўзғатилган. Қўмитанинг тегишли комиссияда иш ҳолис кўриб чиқилиб, қарор қабул қилинган.

Текширув яқунлари бўйича олинган маълумот ва ҳужжатларда қонунчилик ҳужжатларининг бузилиши, коррупцион ҳолатлар ва истеъмолчиларнинг ҳуқуқларига путур етказиш каби аломатлар кўринаётганлиги сабабли Сиздан, мазкур масалани Бош прокуратура маҳкамаси томонидан алоҳида ўрганилиб, ҳуқуқий баҳо берилишини ташкил этишингизни ва жиноят аломатлари бор ёки йўқлиги юзасидан ўз нуқтаи-назарингизни баён этишингизни сўраймиз.

Илова варақда

Хурмат билан

Депутатлар:

Р.Кушербаев

Д.Ғаниев

Н.Жумаев

Б.Эшмурзаев

З.Жалолов

А.Темиров

Маълумот

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 31 мартдаги 02/1-2883-сонли топшириғи ижросини таъминлаш мақсадида ҳамда фуқаролардан келиб тушаётган мурожаатларини инобатга олган ҳолда Монополияга қарши курашиш қўмитасининг 2020 йил 5 июндаги 59-П-сонли буйруғи асосида “UZAUTOMOTORS” АЖда Ўзбекистон Республикаси “Рақобат тўғрисида”ги қонуни ва соҳани тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатлар талабларига риоя этилиши, шу жумладан, ишлаб чиқарилаётган енгил автомобиллар таннархи шаклланиши ва нарх қўлланилиши асослилиги юзасидан ваколат доирасида текшириш ўтказилган.

“UZAUTO MOTORS” АЖ Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш қўмитасининг 1998 йил 25 июндаги 7-р-сонли буйруғига асосан енгил автомобиллар ишлаб чиқариш ва сотиш хизмати бўйича Товар ва молия бозорида устун мавқени эгаллаб турган хўжалик юритувчи субъектлар давлат реестрига киритилган.

Текширишда Қўмитанинг масъул ваколатли ходимлари томонидан “UZAUTO MOTORS” АЖнинг ҳаракатларида Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонуни талаблари бузилганлиги аломатлари мавжудлиги аниқланган бўлиб, иш юритиш давомида мазкур ҳолатлар жамият вакиллари томонидан тақдим этилган қўшимча маълумотларни инобатга олиб кўриб чиқилганда қуйидагилар маълум бўлди.

I. “UZAUTO MOTORS” АЖ томонидан ишлаб чиқарилаётган енгил автомобилларнинг базавий улгуржи ва чакана сотиш нархларининг шакллантирилишида харажатларни асоссиз ошириб киритиш орқали монопол юкори нарх қўлланилган ва натижада енгил автомобилларнинг нархлари ўртача **10,29 фоизга ошириб шакллантирилган. Жумладан:**

Биринчидан, бутловчи қисмлар ва материаллар нарhini ўртача **1,5 фоизга** асоссиз ошириб киритиш натижасида 2020 йилда ички бозор учун ишлаб чиқарилиши режалаштирилган **254 минг дона** автомобиллардан **323 950 767,2 минг сўм** асоссиз маблағ олиниши кўзда тутилган. Шундан:

– енгил автомобиллар нархлари жамиятнинг 2019 йил 9 ойлик ҳисоботида мувофиқ шакллантирилган бўлиб, калькуляцияда белгиланган импорт бутловчи қисмлар учун чегирмалар жамиятнинг 2020 йил учун ишлаб чиқилган бизнес режасига асосан 2020 йил январ ойидан қўлланилганлиги сабабли импорт қилинадиган бутловчи қисмлар нарhini ошириш ҳолати бўйича аниқланган асоссиз харажат **272 634 653,7 минг сўм**ни ташкил этди;

– енгил автомобиллар нархларини шакллантиришда калькуляцияда белгиланган маҳаллий бутловчи қисмлар нархлари жамиятнинг 2019 йил 9 ойлик ҳисоботида мувофиқ шакллантирилган бўлиб, ушбу нархлар 2019 йилнинг IV чорагидаги ва 2020 йил январ ойидаги нархлар билан солиштирилганда амалда режага нисбатан арзон харид қилинганлиги натижасида **45 093 245,6 минг сўм** асоссиз харажат киритилган;

– бизнес режага мувофиқ енгил автомобиллари нархларини шакллантиришда келгусида маҳаллий бутловчи қисмлар нарhini ўртача **13,8 фоизга** оширилиши режалаштирилган, шу билан бирга автомобиллар нархларини шакллантиришда калькуляцияда белгиланган маҳаллий бутловчи қисмлар нархларининг асоссиз харажат суммасига камайиши ҳисобига мос равишда ушбу харажатларнинг

режалаштирилган нарх оширилиши ҳисобига **6 222 867,9 минг сўм** асоссиз харажат киритилган.

Иккинчидан, нормаланмайдиган харажатларнинг ҳар бир автомобиль таннархидаги миқдори 1,4 фоизга асоссиз ошишига сабаб бўлганлиги ва натижада 2020 йилда ички бозор учун ишлаб чиқарилиши режалаштирилган автомобиллардан **337 255 921,9 минг сўм** асоссиз маблағ олинishi кўзда тутилган.

Хусусан:

– иш ҳақи ва унга тенглаштирилган харажатлар ҳисобига олинishi кўзда тутилган асоссиз маблағ суммаси **244 822 129,0 минг сўмни**;

– текшириш далолатномасида кўрсатиб ўтилган амортизация харажатлари ҳисобига олинishi кўзда тутилган асоссиз маблағ **51 332 294,2 минг сўмни**;

– юқоридаги икки ҳолатда харажатларнинг камайishi натижасида мос равишда бир бирлик маҳсулот таннархига киритилган юқори турувчи ташкилотларни сақлаш харажатлари (0,5 фоиз) ва дилерлик маржаси (1,5 фоиз), жами харажатлар суммасидан фоиз шаклида ҳисобланганлиги ва харажатлар камайдиганлиги уларнинг ҳам мос равишда камайishини инобатга олиб, олинishi кўзда тутилган асоссиз маблағ **41 101 498,7 минг сўмни** ташкил этди.

Учинчидан, жамият томонидан автомобилларнинг базавий нархини шакллантиришда реклама ва бошқа харажатлар учун ҳар бир автомобилга 76,8 минг сўмдан ҳисобланиши ўрнига 1 136,25 минг сўмдан киритилган ва таннарх 1,1 фоизга асоссиз ошишига сабаб бўлган, натижада 2020 йилда ички бозор учун ишлаб чиқарилиши режалаштирилган автомобиллардан реклама харажатлари ҳисобига **269 099 835,3 минг сўм** миқдорида харажатларни ошириб киритиш ҳисобига асоссиз маблағ олинishi кўзда тутилган.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, жамият томонидан ишлаб чиқарилаётган энгил автомобилларнинг базавий улгуржи ва чакана сотиш нархлари юқоридаги асоссиз харажатлар чиқариб ташлаб қайта ҳисоб-китоб қилинганда энгил автомобилларнинг нархлари ўртача **10,29 фоизга** ошириб шакллантирилганлиги натижада **монопол юқори нархлар** қўлланилган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 30 мартдаги 249-сон қарори билан тасдиқланган Товар бозорида сотиладиган товарларнинг (ишлар, хизматларнинг) монопол юқори ва монопол паст нархларини аниқлаш тартиби тўғрисидаги Низомнинг 3-бандига мувофиқ товарнинг монопол юқори нархи, агар ушбу нарх бундай товарни ишлаб чиқариш ва сотиш учун зарур бўлган харажатлар ҳамда фойда суммасидан юқори бўлса, асоссиз харажатларнинг ўрнини қоплашга ёки товарнинг сифатини пасайтириш натижасида қўшимча фойда олишга йўналтирилган бўлса, товар бозорида устун мавқени эгаллаб турган хўжалик юритувчи субъект томонидан белгиланадиган товарнинг нархи ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонунининг 10-моддаси учинчи хатбошисига мувофиқ, хўжалик юритувчи субъектнинг пировард натижада рақобатни чеклашга ва (ёки) истеъмолчиларнинг, бошқа хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини камситишга олиб келадиган таққиланган ҳаракатлари, шу жумладан товарнинг монопол юқори ёки монопол паст нархларини белгилаши товар ёки молия бозорида устун мавқени суиистеъмол қилиш деб эътироф этилади.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сон қарори билан тасдиқланган Товарлар (ишлар, хизматлар)га тартибга солинадиган нархлар (тарифлар)ни шакллантириш, декларация қилиш (тасдиқлаш) ва белгилаш ҳамда уларнинг қўлланилишини давлат томонидан назорат қилиш тартиби тўғрисида Низомнинг 1-бандига мувофиқ ушбу Низом хўжалик юритувчи субъектлар, монополист корхоналар, табиий монополиялар субъектларининг товарларига (*ишларига, хизматларига*) **нархларни (тарифларни) шакллантириш**, декларация қилиш (тасдиқлаш) ҳамда **уларнинг қўлланилиши** устидан давлат назорати тартибини белгилайди.

Юқоридагиларни инобатга олиб, амалдаги қонунчилик талабларидан келиб чиқиб, “UZAUTO MOTORS” АЖ товарларига нархлар (тарифлар)ни Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сон қарори талабларидан келиб чиқиб шакллантирилади.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сонли қарори билан тасдиқланган Низомнинг 36-банди, олтинчи хатбошисида товарнинг нархига (тарифга) хомашё ва материалларга, ёқилғи-энергетика ресурсларига ва ҳақиқатда амалга оширилмаган харажатларни, амалда юз бермаган меҳнат харажатларини ва бошқа харажатлар ёки бажарилмаган ишларни киритиш ушбу Низом талаблари бузилишига кириши қайд этилган.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, “UZAUTO MOTORS” АЖ товарларига нархлар (тарифлар)ни шакллантиришда монополь юқори нархларни қўллаганлиги оқибатида Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонунининг 10-моддаси учинчи хатбошиси талаблари ҳамда товарнинг нархига (тарифга) хомашё ва материалларга, ёқилғи-энергетика ресурсларига ва ҳақиқатда амалга оширилмаган харажатларни, амалда юз бермаган меҳнат харажатларини ва бошқа харажатлар ёки бажарилмаган ишларни киритганлиги оқибатида Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сонли қарори билан тасдиқланган Низомнинг 36-банди талаблари бузилган.

II. “UZAUTO MOTORS” АЖ томонидан ишлаб чиқарилган енгил автомобилларни ички бозорда истеъмолчиларга етказиб берилиши юзасидан таҳлил ўтказилган ва натижада қуйидагилар маълум бўлган.

Биринчидан, “UzAvtoSavdo” дастури орқали Жамият томонидан ишлаб чиқарилаётган 5 та моделдаги, яъни “COBALT”, “DAMAS-2”, “LACETTI”, “NEXIA-3”, “SPARK” автомобиллари бўйича 2020 йил январь ойида тузилган шартномалар таҳлил қилинганда қуйидагилар аниқланган:

Жамият томонидан ушбу ойда **89 та** дилерлар орқали миқозларга қисқа муддатларда (1 кундан 10 кунгача) жами **1 722 дона** енгил автомобиллар сотилган бўлиб, шундан **775 та** (45 фоизи) автомобиль **8 та** дилер орқали (“Юнусобод Автосавдо” МЧЖ орқали 185 та, “Сергели Автотеххизмат” МЧЖ – 135 та, “Drivers Village” МЧЖ – 132 та, “Mega Oil Biznes” МЧЖ – 76 та, “AS-Toʻymena savdo SERVIS” МЧЖ – 71 та, “Nurafshon Avtocentr” МЧЖ – 67 та, “Lyuks Avto Market” МЧЖ – 55 та, “Psm-Автосавдо” МЧЖ – 54 та) сотилган бўлса, қолган **947 та** (55 фоизи) енгил автомобил **81 та** дилерлар орқали сотилган.

Иккинчидан, “UzAvtoSavdo” дастури орқали жамият томонидан ишлаб чиқарилган автомобилларни миқозларга сотилишида тузилган шартномаларнинг кетма-кетликда навбат билан етказилиши белгиланган.

Бирок, жамият томонидан 1 кундан 10 кунгача бўлган қисқа муддатларда маълум бир дилерлар орқали (*“Psm-Автосавдо” МЧЖ, “Юнусобод Автосавдо” МЧЖ, “Drivers Village” МЧЖ, “Сергели Автотеххизмат” МЧЖ, “Mega Oil Biznes” МЧЖ, “Lion Motors” МЧЖ, “Зомин-Автосавдо” МЧЖ, “Vehicle Valley” МЧЖ, “Сирдарья Автотеххизмат” МЧЖ, “Nurafshon Avtocentr” МЧЖ, “Бухороавтотеххизмат” МЧЖ*) навбатда турган аксарият истеъмолчиларнинг навбати инобатга олинмаган ҳолда, ўзининг устунлик мавқеини суиистеъмол қилиб, автомобиллар ягона Портал дастуридаги кетма-кетликка риоя қилинмасдан етказиб берилганлиги кузатилди.

Масалан, “Nurafshon Avtocentr” МЧЖ дилерлик автосалонида 2020 йил 7 январда жами 4 та “DAMAS-2” (D2) маҳаллий комплектациядаги автомобиль учун мижоз билан шартнома имзоланган бўлиб, шундан 3 та автомобиль истеъмолчиларга 140 кунга етказиб берилган бўлса 1 таси эса 4 кунда етказиб берилган.

Шунингдек, “Юнусобод Автосавдо” МЧЖ дилерлик автосалонида 2020 йил 7 январда жами 2 та “LACETTI” (L-ELEGANT/AT PLUS) автомобили учун мижоз билан шартнома имзоланган бўлиб, шундан 1 та автомобиль истеъмолчиларга 36 кунда етказиб берилган бўлса 1 таси 1 кунда етказиб берилган.

Шу каби ҳолатлар, январь ойида тузилган шартномалар бўйича **“COBALT”** автомобили бўйича **696 ҳолатда**, **“DAMAS-2”** автомобили бўйича **10 ҳолатда**, **“LACETTI”** автомобили бўйича **625 ҳолатда**, **“NEXIA-3”** автомобили бўйича **107 ҳолатда**, **“SPARK”** автомобили бўйича **284 ҳолатда** такрорланган.

Жамият Бош директори в.в.б Р.Б.Ражабовнинг 2017 йил 29 июндаги 46-Т-сонли буйруғининг 1-илоvasи билан тасдиқланган **“General Motors O`zbekistan”** АЖ томонидан ишлаб чиқарилган автомобилларни ички бозорда сотилиши тартиби тўғрисидаги вақтинчалик низомининг 28-бандига асосан автомобилни етказиб бериш 1 (бир) иш кунида – дилерда (омборда) мавжуд автомобиль учун белгиланган.

Бироқ, фақатгина 8 та дилернинг омборида 775 та (45 фоиз) автомобилнинг эркин мавжудлигида, жамият томонидан ушбу дилерларга алоҳида имкониятлар яратилганлигидан далолат беради.

Учинчидан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг pm.gov.uz веб-сайти орқали **“Azimavtomotive”** МЧЖнинг 2020 йил 12 июндаги 29809-р/20-сонли мурожаати Қўмиотага келиб тушган.

Мазкур мурожаатда, **“Azimavtomotive”** МЧЖ **“Chevrolet”** бренди остидаги автомобиль дилерлик марказини ташкил этиш мақсадида **“UzAuto Motors”** АЖга 2019 йил декабрда дилерлик шартномасини тузиш учун мурожаат қилганлиги, олиб борилган музокаралардан сўнг **“Azimavtomotive”** МЧЖ **“UzAuto Motors”** АЖ томонидан кўрсатилган камчиликларни бартараф этиб, **“UzAuto Motors”** АЖга қайтадан мурожаат қилганлиги, **“UzAuto Motors”** АЖ янги ташкил этилаётган дилерлик марказларини янги тизимда ташкил этаётганини билдирганлиги ва дилерлик шартномасига **10 млрд сўм** миқдорида олдиндан тўлов ўтказиш шартини киритилганлиги кўрсатилган.

Устун мавқени суиистеъмол қилиш, тил бириктиришлар ва картель келишувларга қарши курашиш бошқармаси томонидан юқорида келтирилган мурожаат бўйича ўрганиш ўтказилиб, **“UzAuto Motors”** АЖдан тегишли маълумотлар олинганда, **“UzAuto Motors”** АЖ янги ташкил этилаётган дилерлик марказлари учун 10 млрд сўмлик олдиндан тўлов шarti дилерлик шартномасига киритилганлиги

ҳамда ушбу шарт **олдиндан ишлаб келаётган дилерлик** марказларига қўшимча келишув билан киритилмаганлиги ва қачон киритилиши номаълумлиги аниқланган.

Тўртинчидан, “UZAUTO MOTORS” АЖ томонидан алоҳида **махсус акцияга** тушган автомобилларни муддатли тўлов асосида сотиш жараёнида “Autosanoat Invest” МЧЖ томонидан “Autosanoat Invest” МЧЖ ва дилер ўртасидаги икки томонлама шартномада кўзда тутилган дилерга тўлов миқдори белгиланган бўлиб, мазкур шартноманинг мақсадга мувофиқ эмаслиги юзасидан бир қанча мурожаатлар келиб тушган.

Дилерлар томонидан мазкур масалада “Autosanoat Invest” МЧЖ билан мажбурий тарзда шартнома тузишга эҳтиёж йўқлиги, акцияга тушган автомобиллар савдосини дилерлар ўзлари илгари мувафақиятли амалга оширганлиги ва келгусида ҳам амалга ошириш имкониятига эга эканлиги билдирилган.

Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонунининг 10-моддасига мувофиқ, хўжалик юритувчи субъектнинг пировард натижада рақобатни чеклашга ва (ёки) истеъмолчиларнинг, бошқа хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини камситишга олиб келадиган тақиқланган ҳаракатлари, шу жумладан шартнома предметида тааллуқли бўлмаган шартларни, шу жумладан молиявий маблағларни, бошқа мол-мулкни, мулкӣ ҳуқуқларни ўзга шахсга ўтказишга доир асоссиз талабларни, шунингдек рақобатнинг чекланишига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган бошқа ҳаракатларни содир этиш талабларини мажбуран қабул қилдириши, шунингдек, товар ёки молия бозорига бошқа хўжалик юритувчи субъектларнинг киришига тўсиқлар қўйиши товар ёки молия бозорида устун мавқеини суистеъмол қилиш деб эътироф этилади.

“UZAUTO MOTORS” АЖнинг юқоридаги ҳаракатларида Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонунининг 10-моддаси биринчи, тўртинчи ва саккизинчи хатбошилари талабларида кўрсатилган қонунбузарликларни содир этганлиги аниқланди.

ҚАРОР

2020 йил 19 август

№ 21/31 – сонли иш

Тошкент ш.

Тартибга солинадиган нархлар ва тарифлар ҳамда табиий монополиялар соҳасидаги қонунбузилишларни кўриб чиқиш бўйича махсус комиссия раиси – Б. Умматов Қўмита раиси ўринбосари раислигида комиссия аъзолари, Қўмитанинг Табиий монополияларни тартибга солиш бошқармаси бошлиғи – Э. Садиков, Тартибга солинадиган нархлар ва тарифларни таҳлил ва назорат қилиш бошқармаси бошлиғи – У. Давлатов, Стратегик дастурларни ишлаб чиқиш ва энг яхши амалиётларни жорий этиш, халқаро рейтинг ва индекслар билан ишлаш бошқармаси бошлиғи – К. Коротков, Товар-хом ашё биржаларини лицензиялаш ва назорат қилиш бўлими бошлиғи – О. Соатов, Юридик бошқарма бошлиғи – Ш. Шадманкулов таркибида “UZAUTOMOTORS” АЖга нисбатан Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонунининг 10-моддаси биринчи, учинчи, тўртинчи ва саккизинчи хатбошилари талаблари бузилганлиги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сонли қарори билан тасдиқланган Низомнинг 36-банди олтинчи хатбошисида назарда тутилган қонунбузилиш содир этилганлиги ҳолати бўйича кўзғатилган 21/31-сонли ишни кўриб чиқиш, қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 31 мартдаги 02/1-2883-сонли топшириғи ижросини таъминлаш мақсадида ҳамда фуқаролардан келиб тушаётган мурожаатларини инобатга олган ҳолда Монополияга қарши курашиш қўмитасининг 2020 йил 5 июндаги 59-II-сонли буйруғи асосида “UZAUTOMOTORS” АЖда Ўзбекистон Республикаси “Рақобат тўғрисида”ги қонуни ва соҳани тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатлар талабларига риоя этилиши, шу жумладан, ишлаб чиқарилаётган енгил автомобиллар таннархи шаклланиши ва нарх қўлланилиши асослилиги юзасидан ваколат доирасида текшириш ўтказилган.

“UZAUTO MOTORS” АЖ Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш қўмитасининг 1998 йил 25 июндаги 7-р-сонли буйруғига асосан енгил автомобиллар ишлаб чиқариш ва сотиш хизмати бўйича Товар ва молия бозорида устун мавқени эгаллаб турган хўжалик юритувчи субъектлар давлат реестрига киритилган.

Текширишда Қўмитанинг масъул ваколатли ходимлари томонидан “UZAUTO MOTORS” АЖнинг ҳаракатларида Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонуни талаблари бузилганлиги аломатлари мавжудлиги аниқланган

бўлиб, иш юритиш давомида мазкур ҳолатлар жамият вакиллари томонидан тақдим этилган қўшимча маълумотларни инобатга олиб кўриб чиқилганда қуйидагилар маълум бўлди.

I. “UZAUTO MOTORS” АЖ томонидан ишлаб чиқарилаётган енгил автомобилларнинг базавий улгуржи ва чакана сотиш нархларининг шакллантирилишида харажатларни асоссиз ошириб киритиш орқали монополь юқори нарх қўлланилган ва натижада енгил автомобилларнинг нархлари ўртача **10,29 фоизга** ошириб шакллантирилган. Жумладан:

Биринчидан, бутловчи қисмлар ва материаллар нархини ўртача **1,5 фоизга** асоссиз ошириб киритиш натижасида 2020 йилда ички бозор учун ишлаб чиқарилиши режалаштирилган **254 минг дона** автомобиллардан **323 950 767,2 минг сўм** асоссиз маблағ олинishi кўзда тутилган. Шундан:

– енгил автомобиллар нархлари жамиятнинг 2019 йил 9 ойлик ҳисоботида мувофиқ шакллантирилган бўлиб, калькуляцияда белгиланган импорт бутловчи қисмлар учун чегирмалар жамиятнинг 2020 йил учун ишлаб чиқилган бизнес режасига асосан 2020 йил январ ойидан қўлланилганлиги сабабли импорт қилинадиган бутловчи қисмлар нархини ошириш ҳолати бўйича аниқланган асоссиз харажат **272 634 653,7 минг сўм**ни ташкил этди;

– енгил автомобиллар нархларини шакллантиришда калькуляцияда белгиланган маҳаллий бутловчи қисмлар нархлари жамиятнинг 2019 йил 9 ойлик ҳисоботида мувофиқ шакллантирилган бўлиб, ушбу нархлар 2019 йилнинг IV чорагидаги ва 2020 йил январ ойидаги нархлар билан солиштирилганда амалда режага нисбатан арзон харид қилинганлиги натижасида **45 093 245,6 минг сўм** асоссиз харажат киритилган;

– бизнес режага мувофиқ енгил автомобиллари нархларини шакллантиришда келгусида маҳаллий бутловчи қисмлар нархини ўртача 13,8 фоизга оширилиши режалаштирилган, шу билан бирга автомобиллар нархларини шакллантиришда калькуляцияда белгиланган маҳаллий бутловчи қисмлар нархларининг асоссиз харажат суммасига камайиши ҳисобига мос равишда ушбу харажатларнинг режалаштирилган нарх оширилиши ҳисобига **6 222 867,9 минг сўм** асоссиз харажат киритилган.

Иккинчидан, нормаланмайдиган харажатларнинг ҳар бир автомобиль таннархидаги миқдори 1,4 фоизга асоссиз ошишига сабаб бўлганлиги ва натижада 2020 йилда ички бозор учун ишлаб чиқарилиши режалаштирилган автомобиллардан **337 255 921,9 минг сўм** асоссиз маблағ олинishi кўзда тутилган.

Хусусан:

– иш ҳақи ва унга тенглаштирилган харажатлар ҳисобига олинishi кўзда тутилган асоссиз маблағ суммаси **244 822 129,0 минг сўм**ни;

– текшириш далолатномасида кўрсатиб ўтилган амортизация харажатлари ҳисобига олинishi кўзда тутилган асоссиз маблағ **51 332 294,2 минг сўм**ни;

– юқоридаги икки ҳолатда харажатларнинг камайиши натижасида мос равишда бир бирлик маҳсулот таннархида киритилган юқори турувчи ташкилотларни сақлаш харажатлари (0,5 фоиз) ва дилерлик маржаси (1,5 фоиз), жами харажатлар суммасидан фоиз шаклида ҳисобланганлиги ва харажатлар камайганди уларнинг ҳам мос равишда

камайтишини инобатга олиб, олиниши кўзда тутилган асоссиз маблағ **41 101 498,7 минг сўм**ни ташкил этди.

Учинчидан, жамият томонидан автомобилларнинг базавий нархини шакллантиришда реклама ва бошқа харажатлар учун ҳар бир автомобилга 76,8 минг сўмдан ҳисобланиши ўрнига 1 136,25 минг сўмдан киритилган ва таннарх 1,1 фоизга асоссиз ошишига сабаб бўлган, натижада 2020 йилда ички бозор учун ишлаб чиқарилиши режалаштирилган автомобиллардан реклама харажатлари ҳисобига **269 099 835,3 минг сўм** миқдорида харажатларни ошириб киритиш ҳисобига асоссиз маблағ олиниши кўзда тутилган.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, жамият томонидан ишлаб чиқарилаётган енгил автомобилларнинг базавий улгуржи ва чакана сотиш нархлари юқоридаги асоссиз харажатлар чиқариб ташлаб қайта ҳисоб-китоб қилинганда енгил автомобилларнинг нархлари ўртача **10,29 фоизга** ошириб шакллантирилганлиги натижада **монопол юқори нархлар** қўлланилганлиги, хусусан:

– “Spark” русумли автомобиль LS M/T модификацияси чакана нархи **70 260 015 сўм**ни (амалда 73 262 минг сўм), LT A/T модификацияси чакана нархи **89 257 300 сўм**ни (амалда 92 821 минг сўм) ташкил этиши лозимлиги ёки мос равишда **4,1 ва 3,84 фоизга** ошириб шакллантирилганлиги;

– “Nexia 3” русумли автомобиль LT M/T модификацияси чакана нархи **84 207 962 сўм**ни (амалда 87 320 минг сўм), LTZ A/T модификацияси чакана нархи **102 636 677 сўм**ни (амалда 106 429 минг сўм) ташкил этиши лозимлиги ёки ҳар бири **3,56 фоизга** ошириб шакллантирилганлиги;

– “Cobalt” русумли автомобиль LT M/T модификацияси чакана нархи **91 363 510 сўм**ни (амалда 95 768 минг сўм), LTZ A/T модификацияси чакана нархи **104 863 296 сўм**ни (амалда 115 390 минг сўм) ташкил этиши лозимлиги ёки мос равишда **4,6 ва 9,12 фоизга** ошириб шакллантирилганлиги;

– “Gentra” русумли автомобиль SX M/T модификацияси чакана нархи **100 623 756 сўм**ни (амалда 114 449 минг сўм), SX M/T CNG модификацияси чакана нархи **109 568 385 сўм**ни (амалда 123 287 минг сўм), CDX A/T Plus модификацияси чакана нархи **116 921 071 сўм**ни (амалда 136 728 минг сўм) ташкил этиши лозимлиги ёки мос равишда **12,08; 11,13 ва 14,49 фоизга** ошириб шакллантирилганлиги;

– “Damas” русумли автомобиль DLX модификацияси чакана нархи **62 824 017 сўм**ни (амалда 78 283 минг сўм), VAN модификацияси чакана нархи **60 181 688 сўм**ни (амалда 75 928 минг сўм), Labo модификацияси чакана нархи **66 145 070 сўм**ни (амалда 79 198 минг сўм) ташкил этиши лозимлиги ёки мос равишда **19,75; 20,74 ва 16,48 фоизга** ошириб шакллантирилганлиги аниқланди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 30 мартдаги 249-сон қарори билан тасдиқланган Товар бозорида сотиладиган товарларнинг (ишлар, хизматларнинг) монопол юқори ва монопол паст нархларини аниқлаш тартиби тўғрисидаги Низомнинг 3-бандига мувофиқ товарнинг монопол юқори нархи, агар ушбу нарх бундай товарни ишлаб чиқариш ва сотиш учун зарур бўлган харажатлар ҳамда фойда суммасидан юқори бўлса, асоссиз харажатларнинг ўрнини қоплашга ёки товарнинг сифатини пасайтириш натижасида қўшимча фойда олишга йўналтирилган бўлса, товар бозорида устун мавқени эгаллаб турган хўжалик юритувчи субъект томонидан белгиланадиган товарнинг нархи ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонунининг 10-моддаси учинчи хатбошисига мувофиқ, хўжалик юритувчи субъектнинг пировард натижада рақобатни чеклашга ва (ёки) истеъмолчиларнинг, бошқа хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини камситишга олиб келадиган тақиқланган ҳаракатлари, шу жумладан товарнинг монопол юқори ёки монопол паст нархларини белгилаши товар ёки молия бозорида устун мавқени суиистеъмол қилиш деб эътироф этилади.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сон қарори билан тасдиқланган Товарлар (ишлар, хизматлар)га тартибга солинадиган нархлар (тарифлар)ни шакллантириш, декларация қилиш (тасдиқлаш) ва белгилаш ҳамда уларнинг қўлланилишини давлат томонидан назорат қилиш тартиби тўғрисида Низомнинг 1-бандига мувофиқ ушбу Низом хўжалик юритувчи субъектлар, монополист корхоналар, табиий монополиялар субъектларининг товарларига *(ишларига, хизматларига)* **нархларни (тарифларни) шакллантириш**, декларация қилиш (тасдиқлаш) ҳамда уларнинг қўлланилиши устидан давлат назорати тартибини белгилайди.

Юқоридагиларни инобатга олиб, амалдаги қонунчилик талабларидан келиб чиқиб, “UZAUTO MOTORS” АЖ товарларига нархлар (тарифлар)ни Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сон қарори талабларидан келиб чиқиб шакллантирилади.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сонли қарори билан тасдиқланган Низомнинг 36-банди, олтинчи хатбошисида товарнинг нархига (тарифга) хомашё ва материалларга, ёқилғи-энергетика ресурсларига ва ҳақиқатда амалга оширилмаган харажатларни, амалда юз бермаган меҳнат харажатларини ва бошқа харажатлар ёки бажарилмаган ишларни киритиш ушбу Низом талаблари бузилишига кириши қайд этилган.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, “UZAUTO MOTORS” АЖ товарларига нархлар (тарифлар)ни шакллантиришда монопол юқори нархларни қўллаганлиги оқибатида Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонунининг 10-моддаси учинчи хатбошиси талаблари ҳамда товарнинг нархига (тарифга) хомашё ва материалларга, ёқилғи-энергетика ресурсларига ва ҳақиқатда амалга оширилмаган харажатларни, амалда юз бермаган меҳнат харажатларини ва бошқа харажатлар ёки бажарилмаган ишларни киритганлиги оқибатида Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сонли қарори билан тасдиқланган Низомнинг 36-банди талаблари бузилган.

Шунингдек, ушбу Низомнинг 37-бандига асосан Хўжалик юритувчи субъект томонидан нарх *(тариф)* шаклланиши тартиби бузилиши натижасида олинган маблағлар товарларни оширилган нарх *(тариф)* бўйича **сотишдан олинган амалдаги тушум билан** *(уларга қўшимча ҳақ, чегирмалар ва ҳоказолар ҳисобга олинган ҳолда)* ушбу Низомга **мувофиқ шакллантирилган нарх (тариф) бўйича** ушбу товарнинг киймаги *(унга қўшимча ҳақ, чегирмалар ва ҳоказолар ҳисобга олинган ҳолда)* ўртасидаги тафовут сифатида белгиланиши қайд этилган.

II. “UZAUTO MOTORS” АЖ томонидан ишлаб чиқарилган енгил автомобилларни ички бозорда истеъмолчиларга етказиб берилиши юзасидан таҳлил ўтказилган ва натижада қуйидагилар маълум бўлган.

Биринчидан, “UzAvtoSavdo” дастури орқали Жамият томонидан ишлаб чиқарилаётган 5 та моделдаги, яъни “COBALT”, “DAMAS-2”, “LACETTI”, “NEXIA-3”, “SPARK” автомобиллари бўйича 2020 йил январь ойида тузилган шартномалар таҳлил қилинганда қуйидагилар аниқланган:

Жамият томонидан ушбу ойда **89 та** дилерлар орқали миқозларга қисқа муддатларда (1 кундан 10 кунгача) жами **1 722 дона** енгил автомобиллар сотилган бўлиб, шундан **775 та** (45 фоизи) автомобиль **8 та** дилер орқали (“Юнусобод Автосавдо” МЧЖ орқали 185 та, “Сергели Автотеххизмат” МЧЖ – 135 та, “Drivers Village” МЧЖ – 132 та, “Mega Oil Biznes” МЧЖ – 76 та, “AS-Тоймена савдо SERVIS” МЧЖ – 71 та, “Nurafshon Avtocentr” МЧЖ – 67 та, “Lyuks Avto Market” МЧЖ – 55 та, “Psm-Автосавдо” МЧЖ – 54 та) сотилган бўлса, қолган **947 та** (55 фоизи) енгил автомобил **81 та** дилерлар орқали сотилган.

Иккинчидан, “UzAvtoSavdo” дастури орқали жамият томонидан ишлаб чиқарилган автомобилларни миқозларга сотилишида тузилган шартномаларнинг кетма-кетликда навбат билан етказилиши белгиланган.

Бироқ, жамият томонидан 1 кундан 10 кунгача бўлган қисқа муддатларда маълум бир дилерлар орқали (“Psm-Автосавдо” МЧЖ, “Юнусобод Автосавдо” МЧЖ, “Drivers Village” МЧЖ, “Сергели Автотеххизмат” МЧЖ, “Mega Oil Biznes” МЧЖ, “Lion Motors” МЧЖ, “Зомин-Автосавдо” МЧЖ, “Vehicle Valley” МЧЖ, “Сирдарья Автотеххизмат” МЧЖ, “Nurafshon Avtocentr” МЧЖ, “Бухороавтотеххизмат” МЧЖ) навбатда турган аксарият истеъмолчиларнинг навбати инобатга олинмаган ҳолда, ўзининг устунлик мавқеини суниистеъмол қилиб, автомобиллар ягона Портал дастуридаги кетма-кетликка риоя қилинмасдан етказиб берилганлиги кузатилди.

Масалан, “Nurafshon Avtocentr” МЧЖ дилерлик автосалонида 2020 йил 7 январда жами 4 та “DAMAS-2” (D2) маҳаллий комплектациядаги автомобиль учун миқоз билан шартнома имзоланган бўлиб, шундан 3 та автомобиль истеъмолчиларга 140 кунга етказиб берилган бўлса 1 таси эса 4 кунда етказиб берилган.

Шунингдек, “Юнусобод Автосавдо” МЧЖ дилерлик автосалонида 2020 йил 7 январда жами 2 та “LACETTI” (L-ELEGANT/AT PLUS) автомобили учун миқоз билан шартнома имзоланган бўлиб, шундан 1 та автомобиль истеъмолчиларга 36 кунда етказиб берилган бўлса 1 таси 1 кунда етказиб берилган.

Шу каби ҳолатлар, январь ойида тузилган шартномалар бўйича “COBALT” автомобили бўйича **696 ҳолатда**, “DAMAS-2” автомобили бўйича **10 ҳолатда**, “LACETTI” автомобили бўйича **625 ҳолатда**, “NEXIA-3” автомобили бўйича **107 ҳолатда**, “SPARK” автомобили бўйича **284 ҳолатда** такрорланган.

Жамият Бош директори в.в.б Р.Б.Ражабовнинг 2017 йил 29 июндаги 46-Т-сонли буйруғининг 1-илоvasи билан тасдиқланган “General Motors O`zbekistan” АЖ томонидан ишлаб чиқарилган автомобилларни ички бозорда сотилиши тартиби тўғрисидаги вақтинчалик низомининг 28-бандига асосан автомобилни етказиб бериш 1 (бир) иш кунда – дилерда (омборда) мавжуд автомобиль учун белгиланган.

Бироқ, фақатгина 8 та дилернинг омборида 775 та (45 фоиз) автомобилнинг эркин мавжудлигида, жамият томонидан ушбу дилерларга алоҳида имкониятлар яратилганлигидан далолат беради.

Учинчидан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг pm.gov.uz веб-сайти орқали “Azimavtomotive” МЧЖнинг 2020 йил 12 июндаги 29809-р/20-сонли мурожаати Қўмитага келиб тушган.

Мазкур мурожаатда, “Azimavtomotive” МЧЖ “Chevrolet” бренди остидаги автомобиль дилерлик марказини ташкил этиш мақсадида “UzAuto Motors” АЖга 2019 йил декабрда дилерлик шартномасини тузиш учун мурожаат қилганлиги, олиб борилган музокаралардан сўнг “Azimavtomotive” МЧЖ “UzAuto Motors” АЖ томонидан кўрсатилган камчиликларни бартараф этиб, “UzAuto Motors” АЖга қайтадан мурожаат қилганлиги, “UzAuto Motors” АЖ янги ташкил этилаётган дилерлик марказларини янги тизимда ташкил этаётганини билдирганлиги ва дилерлик шартномасига **10 млрд сўм** миқдорида олдиндан тўлов ўтказиш шартини киритганлиги кўрсатилган.

Қўмита томонидан юқорида келтирилган мурожаат бўйича ўрганиш ўтказилиб, “UzAuto Motors” АЖдан тегишли маълумотлар олинганда, “UzAuto Motors” АЖ янги ташкил этилаётган дилерлик марказлари учун 10 млрд сўмлик олдиндан тўлов шарт дилерлик шартномасига киритилганлиги ҳамда ушбу шарт **олдиндан ишлаб келаётган дилерлик** марказларига қўшимча келишув билан киритилмаганлиги ва қачон киритилиши номаълумлиги аниқланган.

Тўртинчидан, “UZAUTO MOTORS” АЖ томонидан алоҳида **махсус акцияга** тушган автомобилларни муддатли тўлов асосида сотиш жараёнида “Autosanoat Invest” МЧЖ томонидан “Autosanoat Invest” МЧЖ ва дилер ўртасидаги икки томонлама шартномада кўзда тутилган дилерга тўлов миқдори белгиланган бўлиб, мазкур шартноманинг мақсадга мувофиқ эмаслиги юзасидан бир қанча мурожаатлар келиб тушган.

Дилерлар томонидан мазкур масалада “Autosanoat Invest” МЧЖ билан мажбурий тарзда шартнома тузишга эҳтиёж йўқлиги, акцияга тушган автомобиллар савдосини дилерлар ўзлари илгари мувафақиятли амалга оширганлиги ва келгусида ҳам амалга ошириш имкониятига эга эканлиги билдирилган.

Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонунининг 10-моддасига мувофиқ, хўжалик юритувчи субъектнинг пировард натижада рақобатни чеклашга ва (ёки) истеъмолчиларнинг, бошқа хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини камситишга олиб келадиган тақиқланган ҳаракатлари, шу жумладан шартнома предметида тааллуқли бўлмаган шартларни, шу жумладан молиявий маблағларни, бошқа мол-мулкни, мулкий ҳуқуқларни ўзга шахсга ўтказишга доир асоссиз талабларни, шунингдек рақобатнинг чекланишига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган бошқа ҳаракатларни содир этиш талабларини мажбуран қабул қилдириши, шунингдек, товар ёки молия бозорига бошқа хўжалик юритувчи субъектларнинг киришига тўсиқлар қўйиши товар ёки молия бозорида устун мавқеини суистеъмол қилиш деб эътироф этилади.

“UZAUTO MOTORS” АЖнинг юқоридаги ҳаракатларида Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонунининг 10-моддаси биринчи, тўртинчи ва саккизинчи хатбошилари талабларида кўрсатилган қонунбузарликларни содир этганлиги аниқланди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 12 октябрдаги 225-сонли қарори билан тасдиқланган Рақобат, табиий монополиялар, истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама тўғрисидаги қонун

ҳужжатларини бузганлик учун иш қўзғатиш ва уларни кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги Низомнинг 22-бандига асосан махсус Комиссия

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. “UZAUTO MOTORS” АЖ томонидан Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонуни 10-моддаси биринчи, учинчи, тўртинчи ва саккизинчи хатбошилари талаблари бузилган ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сон қарори билан тасдиқланган Товарлар (ишлар, хизматлар)га тартибга солинадиган нархлар (тарифлар)ни шакллантириш, декларация қилиш (тасдиқлаш) ва белгилаш ҳамда уларнинг қўлланилишини давлат томонидан назорат қилиш тартиби тўғрисидаги Низомнинг 36-банди олтинчи хатбошисида назарда тутилган қонунбузилиш содир этилган деб топилсин.

2. “UZAUTO MOTORS” АЖ томонидан Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонуни 10-моддаси биринчи, учинчи, тўртинчи ва саккизинчи хатбошилари ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сон қарори билан тасдиқланган Товарлар (ишлар, хизматлар)га тартибга солинадиган нархлар (тарифлар)ни шакллантириш, декларация қилиш (тасдиқлаш) ва белгилаш ҳамда уларнинг қўлланилишини давлат томонидан назорат қилиш тартиби тўғрисидаги Низомнинг 36-банди олтинчи хатбошисида қайд этилган қонунбузилиш ҳолатлари куйидаги ҳаракатлар билан тугатилиши, бартараф этилиши ва келгусида такорланмаслиги бўйича:

Биринчидан, 2020 йил март ойида тасдиқланган ва амалда бўлган жамият томонидан ишлаб чиқарилаётган енгил автомобиллар нархини шакллантиришда товарнинг нархига хомашё ва материалларга, ёқилги-энергетика ресурсларига ва ҳақиқатда амалга оширилмаган харажатларни, амалда юз бермаган меҳнат харажатларини ва бошқа харажатлар ёки бажарилмаган ишларни киритиш орқали монополь юқори нарх қўлланилиши куйидаги ҳаракатлар билан, жумладан:

– “Spark” русумли автомобиль LS M/T модификацияси чакана нархидан **3 002 010 сўм** ва LT A/T модификацияси чакана нархидан **3 563 704 сўм**;

– “Nexia 3” русумли автомобиль LT M/T модификацияси чакана нархидан **3 112 039 сўм** ва LTZ A/T модификацияси чакана нархидан **3 792 325 сўм**;

– “Cobalt” русумли автомобиль LT M/T модификацияси чакана нархидан **4 404 493 сўм** ва LTZ A/T модификацияси чакана нархидан **10 526 707 сўм**;

– “Gentra” русумли автомобиль SX M/T модификацияси чакана нархидан **13 825 248 сўм**, SX M/T CNG модификацияси чакана нархидан **13 718 618 сўм** ва CDX A/T Plus модификацияси чакана нархидан **19 806 932 сўм**;

– “Damas” русумли автомобиль DLX модификацияси чакана нархидан **15 458 984 сўм**, VAN модификацияси чакана нархидан **15 746 315 сўм** ва Labo модификацияси чакана нархидан **13 052 930 сўм** асоссиз киритилган харажатларни чегириш тўғрисида;

Ўзбекистон Республикасининг Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонуни 10-моддаси учинчи хатбошиси ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сон қарори билан тасдиқланган Товарлар (ишлар, хизматлар)га тартибга солинадиган нархлар (тарифлар)ни шакллантириш, декларация қилиш (тасдиқлаш) ва белгилаш ҳамда уларнинг қўлланилишини давлат томонидан

назорат қилиш тартиби тўғрисидаги Низомнинг 36-банди олтинчи хатбошисида қайд этилган қонунбузилиш ҳолатлари содир этилганлиги натижасида ушбу қарорнинг мазкур бандида кўрсатиб ўтилган асоссиз олинган маблағлар истеъмолчиларга қайтариш ёхуд истеъмолчиларни аниқлаш мумкин бўлмаган тақдирда, Қўмига ҳузуридаги бюджетдан ташқари Рақобатни ривожлантиришга қўмаклашиш жамғармасига ўтказиш тўғрисида;

Иккинчидан, енгил автомобилларни сотиш бўйича келгусидан тузиладиган шартномалар юқорида қайд этилган асоссиз харажатларни чегириш орқали шакллантирилган нархлар асосида, ёхуд жамиятнинг маркетинг стратегиясидан келиб чиқиб енгил автомобилларнинг нархлари ўртача **10,29 фоиздан** кам бўлмаган даражада ва таннардан **942 891 108 031 сўм** миқдоридаги асоссиз харажатларни камайтиришни инобатга олган ҳолда амалга оширилишини таъминлаш тўғрисида;

Жамият томонидан юқоридагиларни инобатга олган ҳолда енгил автомобилларнинг қайта кўриб чиқилган янги тасдиқланган нархларини Қўмига тақдим этиш тўғрисида;

Учинчидан, жамият томонидан ишлаб чиқарилаётган енгил автомобиллар истеъмолчиларга истеъмолчиларнинг навбати инобатга олинмаган ҳолда реализация қилинишини тўхтатиш тўғрисида;

Тўртинчидан, экспортга йўналтирилган автомобиллар экспортга қилинмаган ёки экспортдан қайтган тақдирда ички бозорга дилерлар орқали сотишда тенг бўлмаган шароитларда тақсимланишини тўхтатиш тўғрисида;

Бешинчидан, фаолият юритаётган дилерлар ва дилер сифатида фаолият юритиш истагида бўлган барча тадбиркорлик субъектларига нисбатан бир хил шартлар қўйилишини таъминлаш, шунингдек рақобатнинг чекланишига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган ҳаракатлар содир этмаслик тўғрисида;

Олтинчидан, “Azimavtomotive” МЧЖ билан дилерлик шартномасидан 10 млрд сўм миқдорида олдиндан тўлов ўтказиш шартини чиқариб ташлаш тўғрисида;

Еттинчидан, алоҳида махсус акцияга тушган автомобилларни муддатли тўлов асосида сотиш бўйича дилерлардан дистрибуторлик шартномасини тузиш таклифи билдирилганда барча иштирокчиларга тенг шартлар асосида шартнома тузилишини таъминлаш тўғрисида кўрсатма берилсин.

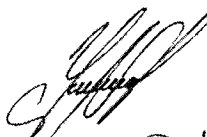

3. Қарор талабларини бажариш учун бир ойлик муддат берилсин ҳамда амалга оширилган ишлар тўғрисида *(шу жумладан, қонунчилик талаблари бузилишини тўхтатиш, қонун бузилишини такрорланмаслик бўйича чиқарилган буйруқ (қарор), кўрилган чора-тадбирлар, ортиқча олинган маблағларни истеъмолчиларга қайтарилганлигини асословчи тегишли ҳужжатлар ва бошқалар)* Қўмига **2020 йил 19 сентябрга** қадар ёзма равишда ахборот тақдим этилсин.

4. Монополияга қарши органга ахборот тақдим этмаслик ёки ўз вақтида тақдим этмаслик ёхуд уларга била туриб ҳақиқатга тўғри келмайдиган маълумотларни тақдим этиш ёки Монополияга қарши органнинг қоидабузарликлари тугатиш тўғрисидаги, дастлабки ҳолатни тиклаш ҳақидаги, кўрсатмаларини бажаришдан бўйин товлаш, ўз вақтида ёки лозим даражада бажармаслик Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодексининг 178-моддаси биринчи ва учинчи қисмлари ҳамда Жиноят кодексининг 183-моддасига мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлиши мумкин.

5. Мазкур қарор устидан бир ой муддатда Ўзбекистон Республикаси Монополияга қарши курашиш қўмитаси хайъатига ёки тегишли маъмурий судга шикоят қилиниши мумкин.

Махсус комиссия раиси

Комиссия аъзолари:

	Б. Умматов
	У. Давлатов
	Э. Садиков
	К. Коротков
	О. Соатов
	Ш. Шадманкулов

КЎРСАТМА

2020 йил 19 август

№ 21/31

Тошкент ш.

Тартибга солинадиган нархлар ва тарифлар ҳамда табиий монополиялар соҳасидаги қонун бузилишларни кўриб чиқиш бўйича махсус комиссия “UZAUTO MOTORS” АЖга нисбатан қўзғатилган 21/31-сонли иш бўйича 2020 йил 19 августда қабул қилинган қарорга асосан, “UZAUTO MOTORS” АЖга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 12 октябрдаги 225-сонли қарори билан тасдиқланган Рақобат, табиий монополиялар, истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун иш қўзғатиш ва уларни кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги низомнинг 27 ва 33-бандларига асосан

КЎРСАТМА БЕРАДИ:

1. “UZAUTO MOTORS” АЖ томонидан Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонуни 10-моддаси биринчи, учинчи, тўртинчи ва саккизинчи хатбошилари ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сон қарори билан тасдиқланган Товарлар (ишлар, хизматлар)га тартибга солинадиган нархлар (тарифлар)ни шакллантириш, декларация қилиш (тасдиқлаш) ва белгилаш ҳамда уларнинг қўлланилишини давлат томонидан назорат қилиш тартиби тўғрисидаги Низомнинг 36-банди олтинчи хатбошисида қайд этилган қонунбузилиш ҳолатлари бартараф этилсин, келгусида такрорланмасин ҳамда қуйидаги ҳаракатлар билан тугатилсин:

Биринчидан, жамият томонидан ишлаб чиқарилаётган енгил автомобиллар нархини шакллантиришда товарнинг нархига хомашё ва материалларга, ёкилги-энергетика ресурсларига ва ҳақиқатда амалга оширилмаган харажатларни, амалда юз бермаган меҳнат харажатларини ва бошқа харажатлар ёки бажарилмаган ишларни киритиш орқали монопол юкори нарх қўлланилиши қуйидаги ҳаракатлар билан, жумладан 2020 йил март ойида тасдиқланган, бугунги кунда амалда бўлган ва истеъмолчиларга реализация қилинган:

– “Spark” русумли автомобиль LS M/T модификацияси чакана нархидан **3 002 010 сўм** ва LT A/T модификацияси чакана нархидан **3 563 704 сўм**;

– “Nexia 3” русумли автомобиль LT M/T модификацияси чакана нархидан **3 112 039 сўм** ва LTZ A/T модификацияси чакана нархидан **3 792 325 сўм**;

– “Cobalt” русумли автомобиль LT M/T модификацияси чакана нархидан **4 404 493 сўм** ва LTZ A/T модификацияси чакана нархидан **10 526 707 сўм**;

– “Gentra” русумли автомобиль SX M/T модификацияси чакана нархидан **13 825 248 сўм**, SX M/T CNG модификацияси чакана нархидан **13 718 618 сўм** ва CDX A/T Plus модификацияси чакана нархидан **19 806 932 сўм**;

– “Damas” русумли автомобиль DLX модификацияси чакана нархидан **15 458 984 сўм**, VAN модификацияси чакана нархидан **15 746 315 сўм** ва Labo модификацияси чакана нархидан **13 052 930 сўм** асоссиз киритилган харажатлар чегирилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Ўзбекистон Республикасининг “Рақобат тўғрисида”ги Қонуни 10-моддаси учинчи хатбошиси ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сон қарори билан тасдиқланган Товарлар (ишлар, хизматлар)га тартибга солинадиган нархлар (тарифлар)ни шакллантириш, декларация қилиш (тасдиқлаш) ва белгилаш ҳамда уларнинг қўлланилишини давлат томонидан назорат қилиш тартиби тўғрисидаги Низомнинг 36-банди олтинчи хатбошисида қайд этилган қонунбузилиш ҳолатлари содир этилганлиги натижасида ушбу қарорнинг мазкур бандида кўрсатиб ўтилган асоссиз олинган маблағлар истеъмолчиларга қайтарилсин ёхуд истеъмолчиларни аниқлаш мумкин бўлмаган тақдирда, Қўмита ҳузуридаги бюджетдан ташқари Рақобатни ривожлантиришга кўмаклашиш жамғармасига ўтказилсин.

Иккинчидан, енгил автомобилларни сотиш бўйича келгусидан тузиладиган шартномалар юқорида қайд этилган асоссиз харажатларни чегириш орқали шакллантирилган нархлар асосида, ёхуд жамиятнинг маркетинг стратегиясидан келиб чиқиб енгил автомобилларнинг нархлари ўртача **10,29 фоиздан** кам бўлмаган даражада ва таннархдан **942 891 108 031 сўм** миқдоридаги асоссиз харажатларни камайтиришни инобатга олган ҳолда амалга оширилиши таъминлансин.

Жамият томонидан юқоридагиларни инобатга олган ҳолда енгил автомобилларнинг қайта кўриб чиқилган янги тасдиқланган нархлари Қўмитага тақдим этилсин.

Учинчидан, жамият томонидан ишлаб чиқарилаётган енгил автомобиллар истеъмолчиларга истеъмолчиларнинг навбати инобатга олинмаган ҳолда реализация қилиниши тўхтатилсин.

Тўртинчидан, экспортга йўналтирилган автомобиллар экспортга қилинмаган ёки экспортдан қайтган тақдирда ички бозорга дилерлар орқали сотишда тенг бўлмаган шароитларда тақсимланиши тўхтатилсин.

Бешинчидан, фаолият юритаётган дилерлар ва дилер сифатида фаолият юритиш истагида бўлган барча тадбиркорлик субъектларига нисбатан бир хил шартлар қўйилишини таъминлаш, шунингдек рақобатнинг чекланишига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган ҳаракатлар содир этилмасин.

Олтинчидан, “Azimavtomotive” МЧЖ билан дилерлик шартномасидан 10 млрд сўм миқдорида олдиндан тўлов ўтказиш шarti чиқариб ташлансин.

Еттинчидан, алоҳида махсус акцияга тушган автомобилларни муддатли тўлов асосида сотиш бўйича дилерлардан дистрибютторлик шартномасини тузиш таклифи билдирилганда барча иштирокчиларга тенг шартлар асосида шартнома тузилиши таъминлансин.

2. Кўрсатма талабларини бажариш учун бир ойлик муддат берилсин ҳамда амалга оширилган ишлар тўғрисида *(шу жумладан, қонунчилик талаблари бузилишини тўхтатиши, қонун бузилишини такрорланмаслик бўйича чиқарилган буйруқ (қарор), кўрилган чора-тадбирлар, ортиқча олинган маблағларни истеъмолчиларга қайтарилганлигини асословчи тегишли ҳужжатлар ва бошқалар)* Қўмитага **2020 йил 19 сентябрга** қадар ёзма равишда ахборот тақдим этилсин.

3. Монополияга қарши органга ахборот тақдим этмаслик ёки ўз вақтида тақдим этмаслик ёхуд уларга била туриб ҳақиқатга тўғри келмайдиган

маълумотларни тақдим этиш ёки Монополияга қарши органнинг коидабузарликларни тугатиш тўғрисидаги, дастлабки ҳолатни тиклаш ҳақидаги, кўрсатмаларини бажаришдан бўйин товлаш, ўз вақтида ёки лозим даражада бажармаслик Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодексининг 178-моддаси биринчи ва учинчи қисмлари ҳамда Жиноят кодексининг 183-моддасига мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлиши мумкин.

4. Мазкур кўрсатма устидан бир ой муддатда Ўзбекистон Республикаси Монополияга қарши курашиш қўмитаси ҳайъатига ёки тегишли маъмурий судга шикоят қилиниши мумкин.

Махсус комиссия раиси

Б. Умматов